

Erakargarria zaigu boterea emakumeoi?

• Mª CARMEN GALLASTEGI ZULAIKA •

[EHU]KO ANALISI EKONOMIKOKO KATEDRADUNA. ETA [EUSKO JAURLARITZAKO EKONOMIA SAILBURU OHIA]

Emakumeoi, oro har, ez zaigu gustatzen ageriko ardura politikoko postuetan nahastea. Gure jarreraren oinarrian dauden arrazoiak aztertzen ahaleginduko naiz.

Politika ageriko jarduera esparru bat da. Esparru arriskutsua da, eta arau batzuk betetzea eskatzen du, bai eta erakunde batzuetan (alderdi politikoetan) esku hartzea ere, baina hor emakumeak ez gara beti gustura sentitzen. Jakin badakigu *beste erdia* bezalakoak garela, eta hein horretan tratatzea gaitzatela nahi izaten dugu, baina ez gaude prest hainbat eginkizun betetzeko, ezohikoak direlako, edo beti gure jardueraren esparrua izandakotik ateratzen direlako; izan ere, eginkizun horiek betez gero, gure ingurunetik kanpoko jendeak epaitu egingo gaitu, edo protagonismoak anonimatu erosotik urrunduko, edo, era berean, gerta daiteke gaizki gelditzeke zein neurria ez emateko beldurra gu emakumeok zernahitarako geldiaraztea.

Ez gaituzte hezi jendaurrean aritzeko, ez eta arriskuak hartzeko ere, eta politikan aritzeko ezinbestekoa dira bi ezaugarri horiek. Gainera, ez gaude prestatuta bizitza politikoan sartzean sortzen den arazo bati aurre egiteko, *ospearen* arazoari hain zuzen ere, ez eta oraino nagusi den beste bati buru egiteko ere, *estandar bikoitz* gorrotagarrien arazoari — emakume baten hutsegitea era sistematikoan handiesten da —, baina horretarako ez genuke inoiz prestatuta egon behar; ildo beretik, gure ekintzen justifikazioaren arazoari ere aurre egin behar izaten diogu, justifikazioa gizonezkoen mundu politikoan baino askoz zorrotzago eskatu ohi zaigu eta.

Behar-beharrezkoa dugu emakumeek berenak balira bezala hartzea bai mundua oro har, bai inguruan duten gizarteak, bai eta beren errealtate hurbilekotik haratagoko alorretako ardurak ere, familia edo auzoa edo toki-esparrua berenak balira bezala hartzen duten gisa

berean hartu ere. Heziketa berezia eman beharko genieke emakumei; sinetsi egin beharko genuke gure mundu orain bezala etorkizunean ere global honetan urruti dagoena ez dela eman dezakeen bezain ezezaguna, eta posible dugula erro sakonak izatea han-hemen mugitu

eta mentalitate globala eduki arren.

Ez badugu mentalitatea aldatzen, ez bagara ahalegintzen politikari dagokionez, gure interes hurbilenetatik urruti dagoelako, erakusten dugun uzkuratsuna gainditzen, nekez eragotziko dugu gure kide askoren ahaleginari esker lortu ditugun aurrerapenetako batzuk desagertzea.

Alde horretatik, beste ideia bat azpimarratu nahiko nuke bizitzea egokitu zaigun garaiaz,

hala nola emakumeok garai honetan bete behar dugun lehen mailako eginkizunaz.

Gerra hotza amaitu ondoren, bakean eta adiskidetsuki biziko ginela pentsatzen zen, baina horren ordez liskar erlijiosoak, etnikoak, generoan oinarritutakoak dira nagusi, eta, gainera, indarkeria dago, indarkeria sendo errotua. Alde horretatik, emakumeen eginkizuna oraindik garrantzitsuagoa da, esparru guztietan egon behar dugulako, ez bakarrik tokian-tokian, baita nazio osoan eta nazioartean ere. Homogeneotasun kultural, etnikoa edo erlijiosoa lortu nahi duen edozein mugimendu politikok kontrolatu behar duen elementua gara, eta, beraz, erasotzen errazak gara, eta, horregatik, hemen daudenetako askorentzat bezala niretzat ere kezkarria da gu gauza ez izatea ahultasun horren aurka borrokatzeko, horretarako definizio estuak baztertuz, hala nola gure indar eta ahalegin guztiaz pertsona desberdinekiko errespetu eta elkartasunaren alde eginez.

Ziur aski, emakumeak gara egungo munduaren aukeren artean ageri den indar global berri garrantzitsuena; badugu indarra etorkizun gizatiarrago bat sortzeko, baina horretarako giza-gober-

nagarritasunean esku hartzea eragozten digun kanpoko erresistentzia hautsi beharra dugu, bai eta hasieran aipatu dudan barne erresistentzia ere.

Lehenik eta behin, onartu behar dugu arlo publikoak eta pribatuak ez daudela batzuetan diruditen bezain bananduta. Oso ondo dakigu arlo pribatuan irakatsi eta ikasitakoa geroago balio nagusi gisa agertzen dela arlo publikoan, eta irakasten badugu elkartasuna, berdintasuna eta indarkeriaren gaitzespena gatazkak konpontzeko irtenbide onargarriak direla, emakumeok ordezkaria ditza-kegun balioen aldeko dinamika sortzen ariko gara.

Gainera, badago ezinbestean gainditu behar dugun beste arazo bat: gauza izan behar dugu bizitza emankorra izango badugu nahi-taez hartu beharreko arriskuak baino gehiago hartzeko. Onartu behar dugu besteek jendaurrean gutaz iritziak ematea, huts egiteko arriskua, kritikak jasotzekoa, herri-kontuak kudeatzeak dakarrena, bai eta porrot egiteko arriskua ere. Iruditzen zait gehien-gehienok ezinbesteko arriskuak baino ez ditugula hartu nahi. Egia da aski direla, baina ez dugu erabakirik hartu nahi deseroso sentiarazten gaituzten zalantzen esparrua ez handitzeko.

Beharrezkoa da barne aldaketa bat gertatzea, baina gertatzen ez den bitartean oso defizit garrantzitsua izango da emakumeok bizitza politikoan betetzen dugun eginkizunean. Orain arte adierazitakoak ez du esan nahi ez naizela kon-turatzen kanpoko erresistentziak, ziur aski, aipatu ditudan barne erresistentziak baino handiagoak direla. Kanpoko erresistentzien alorrean ere oraindik bide luzea dugu egiteko.

Bide horretan, badirudi ezinbestekoa dela, adibidez, emakume politikariak gauza izatea gizonezkoen laguntza lortzeko, eta laguntza hori gizonezko hautagaiek emakumeen botoa lortzeko egin duten ahaleginaren neurrikoa izatea. Oraindik ere ez du ematen hori gure

eskura dagoenik. Eta, hala ere, sinetsita nago lor dezakegula nahi badugu. Baina horretarako oso sare trinko bat eratu behar dugu, txostengileak maisutasun handiz azaldu duen ildotik.

Nik ekonomi esparruan dihardut, eta lanbide esparru horri lotutako ideia pa-

re bat gehitu beste-

rik ez dut egingo.

Gaur egun, globali-

zazioa da ekono-

mian gehien erabil-

tzen den kontzep-

tuetako bat.

Mikroekonomiaren

ikuspegitik, globali-

zazioak antolamen-

duan aldaketak egin

eta sareen bidez jar-

dutera behartzen di-

tu enpresak eta in-

dustriak, eta sare

horietan koordina-

zioa funtsezkoa da.

Gainera, ezinbeste-

koa da etengabe be-

rritzea eta malgutasun handiko funtzio-namendu egiturak sortzea. Horrek izan du, nolabait, bere korrelatu praktikoa, eta badaude orokortu beharko lirateke-en hainbat adibide. Esandakoaren erakusgarri, *Emakumeen ahotsak...* progra-ma aipatuko dugu, Kanpo Politikako Emakumeen Taldeak diseinatutakoa.

Era berean, jakina da politika feminis-ten kanpainak finantzatzeko edo emakumeen botoa lortzeko sareek zein egi-turek eragin handia izan dutela iraga-naldian, eta orain ere badutela.

Oraindik ere zer egin franko dago emakumeak bizitza politikoan gizonen maila berean esku har dezan. Gainditu behar ditugun barne eragozpen batzuk aipatu ditut, baita kanpoko batzuk ere, eta beste asko aipatu gabe gelditu dira. Baina, nahi badugu ahal dugula guztiz sinetsita nagoenez gero, uste dut, eta honekin amaitzera noa, gure lanak ez lu-keela ahaztu behar lehen esparrua. Hau da, bizitza politikoak guretzat duen arrotasuna, mundu hurbilen eta ano-nimoenari diogun atxikimendua eta arriskuak eragiten digun uzkuratsuna gainditzea luzamendutan ibili gabe hel-du behar diogun eginkizuna da.

• Erredakzioan itzulia

...hemeroteka

EL MUNDO

Interes nazionala

JAVIER ORTIZ

«Espainia ongi doa», dio Jose Maria Aznarrek. Bere etsai politi-koek honakoa erantzut-ten diote: «Gezurra da;

Espainia ez doa ongi». Berez, Espainia ez doa ongi ez gaizki. Ez doa inora. Mugitzen ari da, baina gure lurra mugitzen den erritmo-ra, eta horri geldi ego-tea deitzen diogu nor-malean.

Zuek esango duzue: «Hori da txorakeria. Ar-gi ulertzen da Aznarrek

ez duela Espainia lu-rraz hitz egiten, espai-niar gizarteaz baizik». Bai, baina elkar truka-tze semantiko hori ez da inondik inora toles-gabea. Tranpa du. Izan ere, «Espainia ongi doa» esan beharrean, «es-painiarrak ongi goaz» esango balu, herritar askok berehala eran-

tzungo lioke: «Ez da egia. Egia da batzuei ongi doakiela, oso ongi gainera; baina beste zenbaiti hala moduz doakio, eta askori gaiz-ki»

Espainiari buruz ho-rrela aritzea ez da ba-liabide literario toles-gabea, jokaera ideolo-giko abila baizik. (...)

Espainiako gizarteak apenas duen interes komunik. Ez ditu ia inongo arlotan, baina arlo ekonomikoan are eta gutxiago. Gutxi batzuk aberastea gehienen pobretzeare-kin lor daiteke soilik. Politikari ofizialek inte-res nazionaltzat aur-kezten digutena goi

mailako talde eta kla-seek dituzten intere-sen ohorezko mozorroa besterik ez da.

«Espainia ez doa ongi» diotenek ere Aznarrek erabiltzen duen argazki trukatu bera darabilte. Alde negatiboa erakusten digute. Gauza bera da.